

WERINON

— UITGAVE VAN DE —
HISTORISCHE KRING · NEDERHORST DEN BERG

JUNI 2000 · NR 38

Historische Kring Nederhorst den Berg

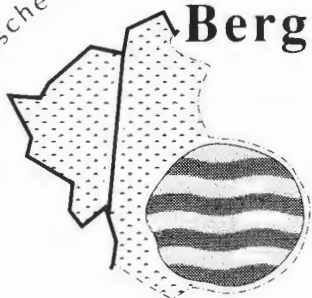
Bestuur	Voorzitter	J.E. Jansen, Dammerweg 15E 1394 GM NdB, tel. 0294-254152
	Secretaris	A.M.E. Baar, Torenweg 9 1394 EA NdB, tel. 0294-251804
	Penningmeester	C. Schoordijk - Snoek, Vincent van Goghstraat 6 1394 BE NdB, tel. 0294-253119
	Leden	J.F.A. Baar, Kerkstraat 6 1394 CX NdB, tel. 0294-254309 K. Scherpenhuijsen, Overmeerseweg 76 1394 BE NdB, tel. 0294-251727 R.J. Verkaik, Pieter de Hooghlaan 24 1394 GK NdB, tel. 0294-254317
Redactie		G.J.M. Baar, Zoddeland 26 1394 KR NdB, tel. 0294-254368
		T. Griffioen, Kuijepad 6 1394 DA NdB, tel. 0294-254106
		J.F.A. Baar, Kerkstraat 6 1394 CX NdB, tel. 0294-254309
Tekstverwerking		N.W.J. Breed, Fazantelaan 1 1394 CH NdB, tel. 0294-251645
Omslag, ontwerp		P. Griffioen, Lange Wetering 11 1394 KC NdB, tel. 0294-254603
Lidmaatschap		f 27,50 per jaar Bankrekeningnr. 32.82.24.138 RABOBANK Nederhorst den Berg
Informatie en documentatie		Maandagavond van 19.30 tot 21.30 uur. Bovenverdieping, Sporthal De Blijk.

ISSN 1389-319X

Niets uit deze uitgave mag, op welke manier dan ook, verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming van het bestuur.

Nederhorst den Berg

Historische Kring

---

juni 2000, nummer 38

---

jaargang 10

---

opgericht: januari 1988

Inhoud:

Pagina

2	-	Mededelingen en Berichten
8	-	Van de kaart – Ruud Verkaik
9	-	Begraven aan Den Berg op de berg 1829-1850 (deel I) – Jan Baar
20	-	Een opgediept verhaal: Oud Overmeer – Ton van der Velden
27	-	Ladies and Gentlemen from.....in Whatever we are! - Gerard Baar

MEDEDELINGEN EN BERICHTEN

CONTRIBUTIE

De contributieovermakingen stromen binnen. De penningmeester is voorlopig tevreden. Als U de betaling nog moet regelen, zien we dat met belangstelling tegemoet.

Nieuwe leden kunnen met de contributiebetaling wachten tot er een accept-girokaart toegezonden is.

BEZOEKTIJDEN HISTORISCHE KRING

De werk-en documentatieruimte van de HKN op de bovenverdieping van Sporthal de Blijk, is elke maandagavond van 7.30 u. tot 9.30 u. te bezoeken. Er zijn dan leden aanwezig, die u op allerlei manieren van dienst kunnen zijn: informatie op elk gebied, inzage in foto- en documentatiemateriaal, krantenknipsels, genealogische gegevens, etc. Alle uitgaven van de HKNdB. (Werinonnummers en video's) zijn hier ook te verkrijgen.

Als U iets wilt afstaan om het te bewaren voor het nageslacht (foto's, video's, literatuur, voorwerpen, etc.) bent u uiteraard eveneens hartelijk welkom. Uw schenking wordt ingeschreven onder uw naam en is dan beschikbaar voor iedereen, die zich wil verdiepen in de geschiedenis van onze gemeente en haar inwoners.

Van 24 juli t/m 14 aug. Is de werk- en documentatieruimte wegens vakantie gesloten.

WINDOWS EN MICROSOFT

Eind maart heeft de Historische Kring een nieuwe computer met alles erop en eraan besteld bij Veenman Computers te Ankeveen. Na enig overleg kozen we voor een dealer uit de directe omgeving in verband met de garantie en service indien er zich problemen mochten voordoen.

Op 10 april was het dan zover; de nieuwe computer met toebehoren werd bezorgd en geïnstalleerd. Het digitale tijdperk is voor de HKNdB aangebroken. Het geheel werd geleverd met scanner, foto-printer, Windows 98 SE, het Microsoft Office 2000 pakket en enige software voor het bewerken van foto's. Hierdoor behoort het inscannen en afdrucken van foto's en het aanleggen van de database tot de mogelijkheden. Inmiddels zijn we begonnen met het inscannen van foto's voor een digitaal foto-album en het invoeren van gegevens voor de database. Het voordeel van een digitaal foto-album is, dat met één enkele muisklik straks foto's van een gevraagd onderwerp uit ons archief bekeken kunnen worden. Samen met de ingevoerde gegevens van de database ontstaat zo een compleet overzicht van wat de HKN allemaal in huis heeft.

Het is de bedoeling, dat alle ingevoerde gegevens en gescande foto's met elkaar gekoppeld worden in de database, waardoor het zoeken naar gegevens en afbeeldingen een stuk eenvoudiger wordt.

De leden van de werkgroepen, die nog geen of weinig ervaring hebben met de computer zullen, indien ze daar prijs opstellen, wegwijis met de computer worden gemaakt, zodat dan ook meerdere personen gegevens in de database kunnen gaan invoeren.

(Ton v.d. V.)

EXPOSITIE

Weekend 13,14 en 15 oktober: Expositie "DE MIDDENSTAND VAN NEDERHORST DEN BERG" in de Bergplaats aan de Kerkstraat.

Heel veel informatie en beeldmateriaal is reeds binnen of toegezegd. De gegevens worden nu verwerkt.

Wij kunnen natuurlijk altijd nog meer attributen en expositiemateriaal gebruiken.

Mocht u alsnog ter elfder ure een ENQUETEFORMULIER willen inleveren, dan is dit nog mogelijk tot 15 juni. Zonder gegevens kunnen wij niet veel doen en dat zou een gemiste kans kunnen betekenen.

Kijkt U nog eens rond, laat uw gedachten nog eens gaan.

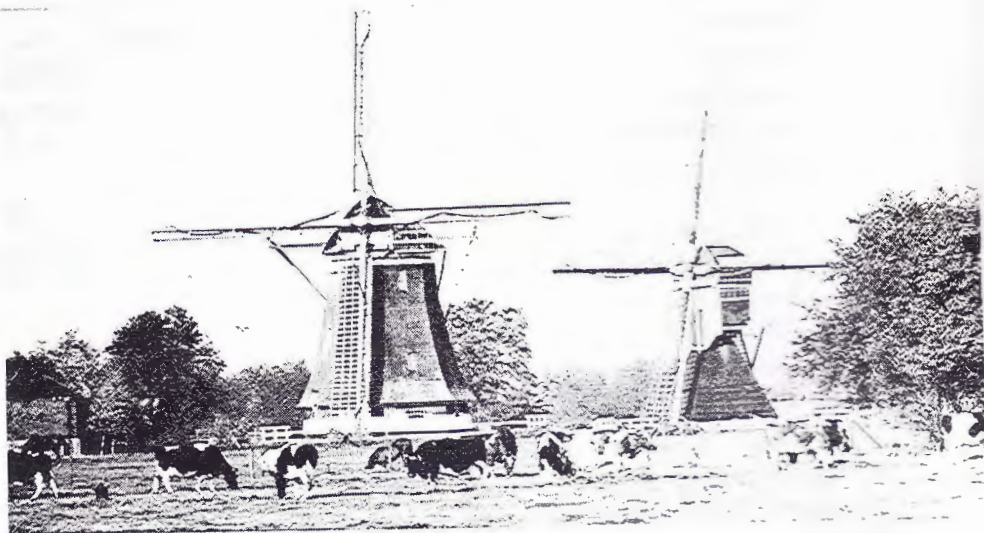
Reacties en inlichtingen: Jan Baar of Ruud Verkaik.

PROGRAMMA VOOR 2000

Zaterdag 17 juni: Zomerexcursie met bezoek aan de molens bij Maarssen als een vervolg op de lezing, die de heer Pouw in febr. hield over "De molens van ons land". Aansluitend zal een bezoek gebracht worden aan het Kasteel Slot Zuylen in Oud-Zuilen aan de Vecht.

Als een juweel ligt dit kasteel, waarvan de oudste delen uit de 13e eeuw stammen, binnen grachten, singels en tuinen. Jacoba van Beieren was een van de eigenaars, de schrijfster Belle van Zuylen werd er geboren en schreef er haar nog steeds inspirerende werken. In de zalen staan prachtige voorwerpen te pronken, de bibliotheek herbergt zeldzame werken en een belangrijke collectie glaswerk staat uitgesteld. Kortom: meer dan een bezoek waard.

Nadere mededelingen in "de Brug".

De 8-kante molen van de polder Westbroek en de wip-molen van de polder Buitenweg (foto Ger Dekkers).

FILM STEDENSPEL 1980

Dit jaar is het 20 jaar geleden, dat Nederhorst den Berg deelnam aan het STEDENSPEL, georganiseerd door de NCRV en toentertijd uitgezonden op de televisie. Al enige tijd is de HKN in het bezit van de 2 uur durende filmopname van dit spectaculaire gebeuren. Het kostte enige moeite om de film over te zetten op video, maar dat is tenslotte toch gelukt.

Wij willen de deelnemers en andere belangstellenden in de gelegenheid stellen de presentaties en prestaties nog eens te bekijken en te bewonderen. Zowel het sportgebeuren in de Rijnhal in Arnhem, als het quizgedeelte in kasteel Nederhorst komen uitgebreid in beeld. In het najaar zal de video integraal vertoond worden in Sporthal "de Blijk". Toegang gratis.

SCHENKINGEN

- Krantenknipsel Opening Spiegelweg 1949 - B. v.Leeuwen - v.Huisstede.
- Foto interieur winkel Gijs v. Schaik - N. Struiving - v.d. Vliet, Hoorn.
- Twee foto's winkel van Vlaanderen, Overmeerseweg - C. Vlaanderen.
- Twaalf dia's 50 jaar Bevrijding, feest in Nederhorst den Berg, 1995 J. Jansen.
- Krantenknipsels - C. Vlug.
- Voorwaarden verpachting van de brug over de Reevaart, tarieven, e.d. dec. 1945. Overeenkomst tussen B. en W. van Utrecht, de Ambachtsheer van Nederhorst en brugwachter J.Pouw.
- H.Blom-Pouw.
- Drie foto's opening terrein v.v.V.B.O. aan de Reeweg, 1936 - Bram Scheepmaker/ A.v.d.Linden.
- Posters Nederhorst den Berg, uitgave V.V.D. - B.v.Leeuwen - v. Huisstede.

LITERATUUR

Ankeveen, een duizendjarige in beeld - Comité 2000, Ankeveen.
Boeren in heden en verleden - L. Atema. In: Historische Kring Loosdrecht, febr. 2000.

Van Baerne tot Baarn - Hist. Kring Baerne. De geschiedenis van Baarn, Lage Vuursche, Soestdijk en Eembrugge in uiteenlopende onderwerpen.

Schaatsen in het Groene Hart: Hoe Friesland het moest afleggen op de korte baan - Art de Vos. In: Groene Hart Magazine, jan. 2000.
Samenwerking geeft betere resultaten. Natuurbeschermers en boeren in Vechtstreek praten weer met elkaar - Geert Dekker. In: Groene Hart Magazine, jan. 2000.

Verdwenen molens in Noord-Holland - L.J.N.Kouwenberg.

EXPOSITIES

"Van plantage tot in uw kopje", een dynamisch verhaal over koffie - Koffiemuseum "The Golden Coffee Box, Baarn.

"Open tuindagen in het Kasteelpark van Sypsteyn, 24 en 25 juni 2000 - Nieuw-Loosdrecht.

"Over het water naar Hilversum": een beeld van de Hilversumse waterwegen, de beroepsvaart en recreatie op het water, 3 juni t/m 9 sept. 2000 - Goois Museum, Hilversum.

"Het verdwenen leven van de Nederlanders". Interactieve tentoonstelling met oude beelden - Omroepmuseum Hilversum.
"Naarden in(ge)prent", t/m 25 juni - Nederlands Vestingmuseum Naarden.

"De glorie van de Gouden Eeuw", schilderijen, beeldhouwkunst, kunstnijverheid, t/m 16 juli - Rijksmuseum, Amsterdam.

"Restauraties en mutsen, een leven lang", t/m 23 sept. - Huizer Museum Het Schoutenhuis.

"Ter ere van ...". Feestelijkheden ter gelegenheid van Oranje in Noord-Holland in prenten en tekeningen uit de Provinciale Atlas Noord-Holland, t/m 16 juli - Westfries Museum, Hoorn.

LEZING: BUITENPLAATSEN EN THEEKOEPELS LANGS DE VECHT

In de 17e en 18e eeuw lieten welgestelde Amsterdamse families langs Amstel, Angstel of Vecht aanzienlijke buitenplaatsen bouwen. Bij zo'n buitenplaats hoorden fraaie theekoepels, liefst met uitzicht op het water, zodat men in alle rust kon genieten van de voorbijtrekkende schepen en sloopjes.

Op vrijdag 14 april kwam de heer Engel uit Abcoude naar den Berg om over deze periode van onze geschiedenis het een en ander te vertellen. De route van de trekschuit van Amsterdam naar Utrecht diende hem als leidraad voor zijn verhaal.

Op zeer bijzondere, humorvolle wijze vertelde de heer Engel zeer veel wetenswaardigheden en weetjes. Over iedere buitenplaats of theekoepel wist hij wel een verhaal of anecdotie; zelfs zeer recente gebeurtenissen werden het publiek niet onthouden.

De ruim 80 aanwezigen in de zaal van 't Spieghelhuys konden de leerzame, vrolijke avond zeer waarderen.

"Opening Spiegelweg"

Situatie vóór 1949.

(Uit: De geschiedenis van N.d.B.-J. Krol)

OPENING VAN DE SPIEGELWEG

Vóór 1949 ging al het verkeer tussen Weesp en Nederhorst den Berg over de Hinderdam. In deze tijd kun je je daar haast geen voorstelling van maken. Veel autoverkeer was er toen nog niet. In 1936 begon de Amsterdamse Ballast Maatschappij met de zandwinning in de Spiegelpolder. Daardoor werden in 1942 de schutsluis en Ballastbrug noodzakelijk. Daar het autoverkeer na de oorlog flink toenam, besloten de Provinciale Staten, na langdurig onderhandelen tussen het bestuur van de Spiegelpolder en de Provinciale Waterstaat, een bedrag van 140.000 gulden ter beschikking te stellen voor de aanleg van een provinciale weg in de Spiegelpolder van 1 km lengte en een breedte van 5½ meter. Dit onder voorwaarde, dat de benodigde grond door de Spiegelpolder beschikbaar werd gesteld en de gemeente Nederhorst den Berg 10.000 gulden zou storten in de kas van de provincie.

En zo kon het gebeuren, dat, op de mooie maandagmorgen van 5 september 1949, Dr. J.E. Baron de Vos van Steenwijk, Commissaris van de Koningin in Noord-Holland, het traditionele lint mocht doorknippen met de zilveren schaar, die hem op een kussen werd aangeboden door Hans Krol, de zoon van de toenmalige gemeentesecretaris (Een foto van deze gebeurtenis is te vinden op pag. 133 van het "Prentenboek van Nederhorst en herinneringen aan grootmoederstijd"). Hierna nam een stoet auto's met genodigden de nieuwe weg in gebruik, dit alles tot grote vreugde van mobiel Nederhorst den Berg.

Gezien de grote toename van het autoverkeer en het feit dat men massaal recreatief ging fietsen, besloot de provincie eind jaren tachtig tot de aanleg van een fietspad naast de weg.

BEGRAVEN AAN DEN BERG OP DE BERG 1829 – 1850 (deel I)

Jan Baar

"Ter stilling der gemoederen"

Een bijzondere Algemene Begraafplaats

Tot 1828 werden praktisch alle Bergers begraven in de hervormde kerk op de heuvel. Buiten de kerk, aan de zuidzijde van de kerkheuvel, was sinds het begin van de 19e eeuw een klein kerkhof. Die begraafplaats was van de hervormde gemeente. In de kerk waren in 1828 vijftiennegentig graven "zoo groot als klein".

In de periode van 1819 tot 1829 vonden 107 volwassenen, 39 personen beneden de 18 jaar en 64 kinderen beneden het jaar in de kerk of op de kleine begraafplaats een laatste rustplaats, zo'n 21 lijken gemiddeld per jaar.

Nadat de overheid het begraven in kerken verboden had, moest de gemeente Nederhorst den Berg een Algemene Begraafplaats aanleggen. De meest geschikte plaats daarvoor was op de kerkheuvel.

Gemeentebestuur en kerkvoogden van de hervormde kerk sloten op 28 okt. 1828 een overeenkomst, die inhield dat er aan de noordkant op de heuvel een Algemene Begraafplaats zou worden ingericht. Beheer, onderhoud en administratie kwamen aan de kerkvoogden, maar het gemeentebestuur behield het oppertoezicht. De begraafplaats ten zuiden van de kerk werd gesloten.

De gemeente kwam tot deze toch wel bijzondere constructie, omdat de heuvel de enige plek was, die niet door overstromingen kon worden getroffen. Bovendien was het voor de arme gemeente een goedkope oplossing. Er hoefde geen grond aangekocht te worden voor de aanleg, alleen moest de noordkant van de heuvel van bomen ontdaan worden en de grond geslecht. G.S. keurden na enige tegenwerpingen en aarzelingen het contract tussen kerk en gemeente in nov. 1828 goed. De hervormde gemeente bleef eigenaar van de nieuwe begraafplaats, maar deze kon toch als Algemene Begraafplaats beschouwd worden.

Het Binnenlands Bestuur stelde echter bij brief van 31 jan. 1829 dat, "zoodra een kerkhof tot eene algemeene begraafplaats behouden of ingerigt wordt, die inrigting geheel aan de Burgerlijke Gemeente moet overgaan zonder dat immer eenig beheer of administratie daarover aan de kerkelijke gemeente mag worden toegekend". Het provinciaal bestuur trok de aanvankelijke goedkeuring in. De burgemeester probeerde tot drie keer toe vrijstelling van het betreffende wetsartikel te verkrijgen, zodat de ontstane situatie bestendig kon blijven.

"Te Nederhorst den Berg ligt de aloude kerk op een zandberg, welke aan de Noord en Noordwestzijde met oude bomen bewassen was, ter beveiliging van het Kerkgebouw tegen de stormen; die bomen, in het wild opgegroeid, maakten het eigenaardige en opmerkelijke van dit dorp uit. Alle de overige landen, aan overstroming onderhevig zijnde, was er geene andere plak voor de begraafplaats in deze gemeente", schreef de secretaris van kerkvoogden, Jonkheer Warin, aan de Administrateur voor het Binnenlands Bestuur in zijn brief om de begraafplaats, die dus niet geheel en al in bezit en beheer bij de burgerlijke gemeente was, echt erkend te krijgen als Algemene Begraafplaats.

De gemeente kon de Algemene Begraafplaats niet ontnemen aan het kerkbestuur en was ook niet in staat een nieuwe begraafplaats in te richten. Warin vroeg in dit schrijven van febr. 1829 "ter stilling der gemoederen ... het Hervormd Kerkbestuur van Nederhorst den Berg ongemoeid te laten, wegens de aldaar behoorlijk ingerigte begraafplaats".

EEN WETTIG CONTRACT

Dit ging toch nog niet zonder slag of stoot. Er was nog een brief van de Kerkvoogden aan Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden Groot hertog van Luxemburg, enz. nodig, voordat de Algemene Begraafplaats als zodanig erkend werd.

In een uitgebreid betoog gingen de heren in op de ontstane problemen. Zij vroegen zich af, of het gedwongen intrekken van een wettig contract het vertrouwen in het provinciaal bestuur niet te veel zou beschadigen. Een van de argumenten, die aangevoerd werd om

aan de Hervormde Gemeente het beheer van de Algemene Begraafplaats te laten, luidde: "In de Pruisische Staten wordt de verdraagzaamheid van de Roomsgezinden en Hervormden, die te zamen eene begraafplaats maken geroemd en ter navolging aanprezen, en in Uwe Majesteits Rijk zoude eene Administrative aanschrijving die zelve verdraagzaamheid welke te Nederhorst den Berg wordt betracht en uitgeoefend, storen en oneenigheid tusschen de verschillende Godsdienstige gezindheden veroorzaken". De kerkvoogden vertrouwden er op, dat de Koning het contract tussen kerk- en gemeentebestuur van nov. 1828 niet zou ontbinden en "de Hervormde Gemeente te Nederhorst den Berg te beschermen in haar rustig en vreedig eigendom van de algemeene begraafplaats, mits zij overeenkomstig het voormelde contract dezelve beheere onder toezigt van het Plaatselijk Bestuur", zo besloten "Majesteits gehoorzame en ootmoedige onderdanen" J.N.Warin, Gerrit Pas en Jacob Streefkerk hun verzoekschrift van 10 febr. 1830.

De overeenkomst tussen Kerkvoogden en Gemeentebestuur werd tenslotte niet verbroken: de Kerkvoogdij hield het beheer onder toezicht van het Gemeentebestuur.

DE ALGEMENE BEGRAAPLAATS: AANLEG EN INKOMSTEN

De inkomsten van de begraafplaats, geraamd op zo'n 60 gld. per jaar, zouden ten goede komen aan de kerk, ondermeer als vergoeding voor het gemis aan inkomsten van het begraven in de kerk en natuurlijk voor het onderhoud van het nieuwe kerkhof. Het gemeentebestuur besloot 500 gld. te betalen "tot het aanleggen eener nieuwe begraafplaats".

Voor aanleg van, "plantsoen, zoden, pianten en beleggen" van de nieuwe begraafplaats werd 150 gld begroot.

Aan arbeidsloon voor het werkvolk op het kerkhof moest in maart 1829 6 gld 80 betaald worden, terwijl W. v. Veeren "voor het bezorgen en leggen der graszooyen op de glooying van het kerkhof" 23 gld. in rekening bracht. "Wegens 50 stuks huls 12,-", vermeldt verder een notitie van 24 maart. Dirk van Dijk diende aan het eind van het jaar een rekening in "wegens het maken der rastering om de nieuwe begraafplaats en een waterloozing aan de westzijde der kerk: totaal

198 gld. 45.

De aanlegkosten kwamen tenslotte uit op 664 gld. 66

De verkoop der bomen op het kerkhof bracht 93 gld 05 op.

Hendrik Kruijswijk kreeg 10 gld. voor het schoonhouden van de nieuwe begraafplaats.

“EENSGEZIND EN GELIJKMATIG”

Per 1 januari 1829 werd het kerkhof in gebruik genomen. Hervormden en katholieken waren aanvankelijk tevreden over de nieuwe regeling. Kerkvoogd Warin schreef op 24 febr. 1829 aan het Binnenlands Bestuur: "De Roomschen plagten in de Hervormde Kerk te begraven tot ultimo 1828; zij worden eensgezind en gelijkmatig met de Hervormden behandeld, zij verlangen geen ander kerkhof, en zouden, indien er een ander bestond, dit en niet het ander gebruiken". De beheerders verwachtten zelfs, dat katholieke Nigtevechters en bewoners van de Hoekerpolder onder Vreeland tegenover Overmeer, die tot de R.K. parochie H. Maria Hemelvaart behoorden, op de heuvel begraven zouden willen worden, "waar dezelve in een

N.H. Kerk met Algemene Begraafplaats rond 1950 (HKNdB)

natuurlijke zandberg 4 1/2 ellen hoog liggen". Deze verwachting kwam echter niet uit. Nog even werd overwogen om op de berg tegen het schoolgebouw aan de zuidzijde een lijkkamer te bouwen; vanwege het ruimen van de daar aanwezige graven en de hoge kosten voor de gemeente werd hier toch vanaf gezien.

Ds. Mulder vroeg in juni 1832 aan de kerkvoogden of er "in de kerk niet een graf was voor de Predikant, zoo als er een is voor de koster, die voorzanger en schoolmeester tevens is".

De heren wezen de dominee er op, dat er wel enige predikantsgraven in het koorgedeelte waren, maar dat het niet vanzelfsprekend was, dat de eerwaarde daar begraven kon worden. Toen Ds. Mulder in april 1837 overleed, werd hij gewoon begraven op de begraafplaats naast de kerk.

Na 1829 zal er niet meer in de in de kerk begraven zijn. De bezitters van graven in de kerk werden in de gelegenheid gesteld gratis gelijke grafruimte op het kerkhof te verkrijgen. In 1829 riep het Gemeentebestuur alle eigenaren van graven in de kerk op om op vertoon van bewijzen van eigendom voor hun graf in de kerk " te kunnen verkrijgen zoveel uitgestrektheid grond op de aangelegde begraafplaats, als hunne graven in de kerk beslaan". Indien er voor febr. 1829 niet gereageerd werd, zouden alle rechten als vervallen beschouwd worden. In april 1830 kregen grafbezitters, die de zaak nog niet geregeld hadden, van de kerkvoogden alsnog de kans dit te regelen.

Ook de bezitters van een graf op het kleine, gesloten kerkhof werden in staat gesteld een graf in eigendom te krijgen op het nieuwe kerkhof. De Heer Diemont, die sinds 1813 een graf bezat op het oude kerkhofje, kreeg in 1836 te horen, dat de 2 lijken, die nog in de grafruimte bijgezet zouden kunnen worden, daar niet ter aarde besteld konden worden. Er zou een mogelijkheid geboden worden op de nieuwe begraafplaats.

DEBET WEGENS HET BEGRAVEN

De kerkvoogden verwachtten in 1829 dat er per jaar 90 à 100 gld. binnen zou moeten komen om aan alle verplichtingen voor de

begraafplaats te kunnen voldoen.

Voor een begrafenis in de 1e Klasse moest voor een volwassene in een eigen graf 8 gld. 95 betaald worden, in een huurgraf werd hiervoor 13 gld. 75 berekend. Voor de 2e Klasse waren die bedragen resp. 4 gld. 75 en 10 gld. 05. Een 3e klas begrafenis kostte slechts 50 c. aan graafloon. Voor lijken, die van een andere gemeente naar hier vervoerd werden, moesten dubbele "kerkgeregtigheden" betaald worden; de doodgraverskosten werden in zo'n geval niet verdubbeld. Het stond "een ieder vrij om den meester als aanspreker te gebruiken of niet naar verkiezing".

De eerste begrafenis vond plaats op 16 jan. 1829. Het zoontje van Pieter Vrije, genaamd Gerrit, werd om half een 's middags ter aarde besteld. Het huurgraf werd "drie diep" gegraven, terwijl de hal in de grond zat. Dit betekende extra inkomsten voor de koster/doodgraver; hij ontving nu het dubbele van de normale 80 ct. voor het delven van het graf. Aan de kerk moest 2 gld. betaald worden, zodat de totale begrafenis-kosten neerkwamen op 3 gld.60.

Als de overledene of de ouders van een overledene armlastig waren,

6/ De Kerk geregte meens het begraven in de
kerk te Nederhorst den Berg hebben in de
totaal 13 Jaeren opgebracht te weten 1851-60
En op het Kerk loof 156-50
In dat het een Jaer Dore van andere
geslagen de inkomsten ten belopen
Vrij en D'ftig Gulden - - - - - 688-10

Overzicht begrafenis in en bij de N.H. Kerk (1829)

konden de kerkvoogden beslissen, dat er niet betaald hoefde te worden. Zo werd op 10 maart het kind Jacobus van Jacobus de Jong begraven: "Door Heeren Kerkvoogden goed gevonden uithoofde van onvermogen dit slechts met het loon der koster te betalen".

Toen Jan Schouten op 16 okt. 1829, "voor de Diakonie der R.C. Gemeente alhier begraven" werd, hoefde er slechts 50 ct. voor de koster betaald te worden. Ook Hendrik Doos, wever en medeoprichter van de R.C.kerk, werd op 31 maart 1831 "voor de R.C. gemeente alhier begraven" voor het kosterloon van 50 ct.

In een tijdsbestek van 21 maanden werden voor de R.C. gemeente drie kinderen van Hannes Meijer begraven voor alleen het kosterloon.

Op 5 juni 1829 werd Steven Vernooij, boer, oud-gemeenteraadslid en medestichter van de R.K. kerk aan de Voorstraat, op de Algemene Begraafplaats ter aarde besteld. De erven waren "Debet aan begrafenis-kosten en kosterloon wegens het begraven van bovengenoemde in een huurgraf des middags ten 12 ure" :

	kerk	koster
een uur geluid	1,20	-,80
huur van het graf en het graven, drie diep	6,50	2,50
voor het kleed	1,50	-,20
baar en roef	-,40	-,10

De kerk ontving dus in totaal 9 gld.60 en de koster 3 gld.60.

Tijdens de begrafenis luidde een uur lang de kerkklok; De roef, een schuinoplopend deksel werd op de doodskist geplaatst.

Gedurende het jaar 1832 werden op de Algemene Begraafplaats 10 kinderen en 12 "groote lijken" ter aarde besteld.

ARTIKEL 23: DUBBELE KOSTEN

Het Reglement voor de Algemene Begraafplaats van 1834 bepaalde in art. 23: "Voor het uitvoeren van lijken buiten de Gemeente in welke de overledene ingezet en is geweest, zullen geen retributiën, dan de gewone begrafenisrechten mogen worden geheven, voor zooverre er

eene algemeene begraafplaats bestaat, en dezelve door de uitvoer zoodanige lijken zouden worden benadeeld". Dit hield dus in, dat er voor een begrafenis van een Berger buiten de gemeente dubbele kosten gemaakt moesten worden. De achtergrond van deze maatregel was, dat de administratie van de Algemene Begraafplaats, de kerkvoogdij, teveel aan inkomsten zou inboeten en zodoende het bestaan en onderhoud van deze voor de hele Bergse gemeenschap noodzakelijke voorziening in gevaar zou kunnen komen. Vooral R.K. Bergers in goede of redelijk goede doen zouden immers kunnen kiezen voor een begrafenis elders in gewijde aarde, terwijl het begraven van de mindergegoeden en armlastigen dan eigenlijk te weinig aan de kosten van onderhoud zou bijdragen.

Om bij het begraven in ongewijde aarde op een Algemene Begraafplaats aan de wens om in gewijde aarde te mogen rusten enigszins tegemoet te komen, werd er vaak een schepje gewijde aarde in de doodskist meegegeven

Al vóór 1834 was door de provinciale dispositie van 31 jan. 1829 bepaald, dat bij uitvoer van een lijk de onkosten ook aan de Algemene Begraafplaats ten goede moesten komen.

Aan de heer W.G. Kleman, bewoner van de buitenplaats Vecht- en Bergzicht aan de Hinderdam en vanwege zijn querulantie naar aanleiding van welke gebeurtenis of aangelegenheid dan ook, een nagel aan de doodskist van het gemeentebestuur, werd in 1831 11 gld.70 in rekening gebracht "voor uitvoer van het Lijk van zijne Ed. dochter Wilhelmina naar Nigtevecht". Hij maakte aanvankelijk bezwaar tegen deze regeling.

Gespecificeerd zag de rekening er als volgt uit:

debet voor het openen van het hek der begraafpl.	-50
huur van het graf en het graven 3 diep	9-00
voor het gebruik van het kleed	1-70
voor baar en roef	-50

11-70

Administrateur en ontvanger der kerkelijke inkomsten, meester van Rikxoort, stuurde deze specificatie niet aan de Heer Kleman, "wijl hij ligtelijk had kunnen zeggen, het geen gij hier opgeeft is niets van

gebruikt". Verder vond hij, dat deze zaak enige gevolgen moest hebben, "want als de kwaadwillige maar zoo vrij zoude komen, dan behoeven er geene wetten en Reglementen, waarnaar zich te gedragen".

Het gemeentebestuur, "aan welk het oppertoezicht over de begraafplaats behoort", werd van de weigering in kennis gesteld en verzocht het bedrag in te vorderen.

De Heer Kleman betaalde tenslotte toch het totale bedrag.

Het stoffelijk overschot van Grietje Korver echter werd op 10 nov. 1832 "van hier uitgevoerd naar Nigtevecht voor de diakonie aldaar. Uitvoerkosten geene".

DE BETALING GEWEIGERD

Voor 1840 moesten katholieke overledenen uit deze omgeving, die op een R.K. begraafplaats in gewijde aarde begraven wilden worden, naar het R.K. kerkhof in Laren gebracht worden. Zo werd de eerste pastoor van Nederhorst den Berg na 1811, pastoor Smits, op 29 juli 1839 "godvruchtig" overleden te Ankeveen, zijn tweede statie, in Laren op het "roomse streekkerkhof" ter aarde besteld. In 1840 werd in Ankeveen het R.K. kerkhof ingewijd en in gebruik genomen.

Tot 1843 gaf Art. 23, "in de zeer enkele gevallen van uitvoering der lijken" geen problemen.

Op 13 okt. 1843 overleed in Nederhorst den Berg in huis nr. 109 aan de Voorstraat Regina Anna Sophia Poll, geboren te Haselune in 't Hannoversche, ouder dan 80 jaar en ongehuwd.

Een uur lang luidde de doods klok over den Berg vanwege haar overlijden. De begrafenis in de 2e Klasse vond op 14 oktober plaats op het R.K. kerkhof te Ankeveen onder de gemeente Weespercar-spel.

De Heer Spaans, executeur-testamentair, ontving per 17 okt. een rekening van de Heer van Rikxoort: "De Erve van Wijle Mejufv. R.A.S. Poll debet aan het bestuur der Algemeene Begraafplaats te Nederhorst den Berg, wegens begravingsregten van het lijk van bovengenoemde volgens Art. 23 van het Regelement op de begravingen. Dispositie van den 11 Oct. 1832 No 3, Prov. Blad no

110.

Kerk 7,- Doodgraver 2,10 9 gld.90."

Voor het "luien bij het overlijden", werd op 14 okt. een aparte rekening van 2,- (1,20 voor de kerk en -,80 voor de koster) ingediend.

Deze laatste werd al op 18 okt. 1843 betaald. De betaling van de rekening voor de begrafenis gaf echter grote problemen, deze werd "volstrektelijk geweigerd", waarschijnlijk op principiële gronden. De administrateur schreef met potlood "De betaling geweigerd" bij zijn rekeningafschrift in het "Journaal der Begravingskosten".

Op 27 okt. schreven de kerkvoogden aan het gemeentebestuur over deze kwestie. Zij verheelden niet, "dat zij, bij de vrees dat zulks meermalen zich zal kunnen voordoen voor hunne administratie nadeelige gevolgen tegemoet zien. Waarvan toch, indien de meergegoeden worden uitgevoerd, zonder tot onderhoud der algemeene begraafplaats iets bij te dragen, en, volgens het reglement de armen (verre het grootste getal) voor niets moeten worden ter aarde besteld, vanwaar zal dan en de begraafplaats en de benodigdheden tot dezelve voortdurend onderhouden worden? Of zoo dit al bij een gedeelte der Gemeente van uitgebreider toepassing wordt, zal dan niet eindelijk de kosten geheel en al, op het ander gedeelte drukken". Aan het gemeentebestuur werd gevraagd maatregelen te nemen tegen de weigering.

EEN OPGEDIEPT VERHAAL: OUD OVERMEER

Ton van der Velden

Tijdens het bladeren door een aantal oude Bruggen uit het najaar van 1969, welke aan de Kring ter inzage zijn gegeven door de heer P. Spee, stuitte ik op "De geschiedenis van Oud-Overmeer" door A Koorn-de Haan. (De Brug, sept. 1969, nr. 57).

Bij het lezen van haar rubriek rees mij de vraag: "Wie was A Koorn-de Haan? Waar is zij geboren en hoe lang, waar en wanneer woonde zij in Nederhorst den Berg?"

Na enig speurwerk in het archief van de Kring en het Streekarchief Gooi en Vechtstreek te Hilversum en het Centraal Bureau voor Genealogie werd mijn nieuwsgierigheid beloond met het antwoord op mijn vragen.

A. Koorn-de Haan was Antje de Haan zij was de dochter van Johannes de Haan en Klaaske de Vries en werd geboren op 2 april 1886 te Menaldumadeel (Friesland). Antje was goed onderlegd. Ze trouwde pas op de leeftijd van 62 jaar op 20 augustus 1948 met Jan Koorn, (zoon van Cornelis Koorn en Jantje Koorn), van beroep tuinder geboren op 9 januari 1876 te Winkel. Beiden kwamen in 1919 van de Haarlemmermeer naar Nederhorst den Berg en vestigden zich in de Horstermeer Nieuweweg C 167 (Machineweg nr. 14) Daar woonde het echtpaar tot Jan overleed op 89-jarige leeftijd op 30 mei 1965. Antje verhuisde 3 jaar na het overlijden van Jan naar Overmeer en woonde daar in de Reigerlaan tot augustus 1973. De biologische klok stond voor Antje niet stil, zij werd hulpbehoevend en verhuisde naar een bejaardencentrum te Bussum. In juni 1975 keerde zij terug in ons dorp en nam haar intrek in het juist geopende verzorgingshuis "De Kuijer", waar zij overleed op de respectabele leeftijd van 98-jaar op 24 mei 1984.

De geschiedkundige beschrijving die zij ons heeft nagelaten, geeft ons een beeld van het leven van de bewoners van Overmeer, zo'n honderd jaar geleden.

Een beschrijving die zeker de moeite waard is om nogmaals te worden gepubliceerd.

DE GESCHIEDENIS VAN OUD-OVERMEER

Volgens overlevering moet Overmeer vroeger een "heerlijkheid" geweest zijn.

Het lag aan de overkant van de vroegere Horstermeer, toen allemaal water, dat zich uitstreckte tot aan de gemeenten Ankeveen, 's-Graveland en Kortenhoef.

Deze drie plaatsen lagen aan de Noord - Oost - en Oostkant van het Meer.

De naam "Over 't Meer" werd óók wel gebruikt.

Het werkterrein van de Oud - Overmeerse bevolking bestond uit hoepelmakerijen of - buigerijen, wasserijen, alsmede de kleine bedrijfjes der toenmalige z.g. keuterboeren.

Ook zijn uit die tijd nog bekend de z.g. polderwerkers. Hun arbeidsterrein was het na enige jaren drooggelegde Horstermeer, waar zij het zogeheten boswieden beoefenden.

In dit tot polder herschapen gebied werd griend gepoot, later uitgegroeid tot bossen griendhout, waaraan de naam "boswieden" is ontleend.

Riet- en ruigtsnijden, alsmede het slootschieten behoorden eveneens tot hun werkterrein. In december werd het griendhout in water gezet. Het water bevroor. In het voorjaar daarop liep het hout dan weer uit.

Bij de hoepelmakerijen, waar dit hout als grondstof voor de productie van hoepels werd gebruikt, kende men de volgende afmetingsbenamingen voor de te gebruiken grondstof: "Kidt" (was het korte hout), "Karband" (iets langer), "Tonneband" (wéér iets langer dan karband), "Tienvoeters" (lang hout) en "Twaalfvoeters" (de langste afmeting).

Vanuit Noord-Brabant en Zeeland waren toendertijd zogenaamd polderjongens eveneens daar werkzaam. De toenmalige hoepelfabrikanten waren de heren Cees Streefkerk, Arie Pos en Hendrik Franssen (later zijn zoon Janus).

Wanneer het voor deze veelal buiten werkende arbeiders zeer slecht weer was, togen zij naar het Café van Piet Bak (het huidige Café "De Meerhoek"). Waar zij werden onthaald op accordeonmuziek van

Jan Roet. Zo er behoefte bestond kon men tegen betaling van negen hele centen een maatje genever bekomen, "mussie" (afgeleid van slaapmuts) genaamd. Hoepelbuigers en polderwerkers zaten dan zo gezellig bijeen.

In het gehucht Overmeer had men de beschikking over twee bakkerswinkels, namelijk die van Willem Dubelaar (vader van bakker Jan) en van Cees Snel (grootvader van slager Cees Snel). Deze laatste had tevens een boerenbedrijf.

Ook stond er een kleine kruidenierswinkel van de heer Gijs Coljee, later eigendom van heer Klaas de Jong. Het stond op de plaats waar zich nu de super-winkel van de heer P. van Huisstede bevindt (Meidoornlaan 1).

Uit die tijd zijn vooral ook bekend Jaap en Jet de Wilde. Jaap "deed" in vossen en oude metalen en Jet ging iedere donderdag naar de stad Amsterdam om "inkopen" voor de snoepwinkel en andere boodschappen te doen. Het snoepgoed bestond uit slierten drop, z.g. kletsoppen, koninginbrood (grote, oranjekleurige, harde stukken snoep), vijgen (2 voor een cent en kleintjes 3 voor een cent), Lemster bokking (gedroogde stukken vis), Pietje Puk (kleine kindersnoepjes) en andere soorten snoep. Via de dienst op Amsterdam, die vader van Emmerik met een stoombootje, "Kraai" genoemd, onderhield, kon Jet deze stad bereiken. De stoombootdienst had terug als eindpunt Vreeland.

Wij haken nog even in op de kleine kruidenierswinkel van de heer Gijs Coljee, later eigendom van de heer Klaas de Jong. Het winkeltje stond niet op de plaats van de tegenwoordige superwinkel van mevrouw en de heer van Huisstede, maar ongeveer op het tegenwoordige parkeerterrein in Overmeer, met de ingang aan de zijde van de Overmeerseweg.

Achter het huis van Klaas de Jong stonden aan de Meerlaan 5 of 6 huisjes, bestaande uit een zitkamer met bedstede en daarachter een klein keukentje.

Van deze huisjes was de voordeur aan de Meerlaan praktisch altijd afgesloten; de ingang was achterom door het keukentje. Achter de huisjes ligt nu de dam naar de Lijsterlaan.

Tegenover de winkel van Klaas de Jong die later óók nog door

Nederhorst den Berg, Overmeer. Omstreeks 1930, op de driesprong Nieuweweg (Middenweg), Vreelandseweg en Overmeerseweg. Rechts het winkeltje van de Jong, later Piet van Huisstede.

mevrouw Huisstede beheerd moet zijn , bevond zich de winkel van de heer H. van Huisstede. Hij was tevens postbesteller en zijn vrouw beheerde de winkel, later met behulp van hun zonen en dochters. Er gingen geruchten, dat deze mevrouw van Huisstede van adel was.

Tegenover de Middenweg (hoek Vreelandseweg) stond het oude poldergemaal, later bewoond door de familie Van den Hoed (lompenhandel). Tegenwoordig woont daar mevrouw Vaessen-de Bree (textiel-atelier).

Aan het begin van de Vreelandseweg stonden een paar kleine huisjes met halve deurtjes, thans afgebroken. Op de plaats waar nu de families Matthezing en Van Groen wonen.

In deze huisjes woonden a) een vrijgezel, Philip Marcel Gimbère genaamd en b) één van de toenmalige wegwerkers. Deze Philip Marcel (óók wel "Malle Flip" genaamd), aanvankelijk bij de weduwe Bornhijm als kappersbediende in dienst getreden, was kapper van Oud-Overmeer. Hij was van Franse afkomst, sprak derhalve vloeiend Frans, was goed onderlegd voor die tijd en volgens geruchten óók van adel. Meestal knipte hij bij de mensen thuis, of desnoods onderweg in het land. Op zekere keer kwam hij bij tuinder Piet Dekker op het land, waar hij de deur van de "boet" (Noord-hollandse benaming voor "schuur"), die voor deze tuinder tevens als woning dienst deed, op slot vond. Eenmaal dieper in het land, vond Philip Marcel hem bij de koolplanten. Piet Dekker moet toen gezegd hebben: "Flip, je kunt me wel scheren met het water, dat daar op het koolblad staat!" De tuinder ging op zijn knieën zitten (en Flip sloeg aan het scheren).

Van de hoepelbuigers of -makers weet men te vertellen, dat zij nogal eens trek in bier hadden. Met vier of vijf man hield men dan een weddenschap met houtjes of stokjes. Wie dan het kortste stokje trok moest vier of vijf flesjes bier betalen.

Over de halve deurtjes van de huisjes aan de Vreelandseweg meldt de overlevering nog, dat deze er waren om er bij een weddenschap op te liggen leunen wanneer een liter genever achter elkaar opgedronken moest worden! Lukte dit, dan had men een gulden verdiend.

Ging het niet goed, dan viel men voorover en bleef men op het onderdeurtje hangen, zodat de drank terug kon lopen! In één geval ging het echter helemaal niet goed meer, want de betrokkene was, ondanks de voor behoud vechtende huisarts, aan de gevolgen van zulk een weddenschap overleden.

Tengevolge van het opgestuwde water van de toenmalige Zuiderzee stond 's winters een gedeelte van Overmeer langs de Vecht onder water. Dit was na de voorzieningen in Muiden afgelopen.....

De notabelen van het dorp, als huisartsen, pastoors, dominees en anderen, moesten bij het bezoeken van hun cliënten dan vaak over planken naar binnen klimmen en was de cliënt een zieke, dan kon men wederom over de planken de bedstede bereiken. Onder de bedstede van deze zieke stond dan n.l. óók water! Trouwens bij hoog water stonden óók in Nederhorst den Berg en Nigtevecht vele stukken blank! De Voorstraat b.v. stond dan blank vanaf de brug tot aan het tegenwoordige Gemeentehuis. Lopend kon men over planken naar de brug komen. Voor de ingangen van de huizen aan de Voorstraat werden walletjes gemaakt, anders liep het water vóór binnen en achter weer eruit! In de jaren 1890-1891 enz. waren de omstandigheden voor de arbeider verre van rooskleurig. Vooral in de U wellicht bekende zeer strenge winter van 1890-1891 zijn de grond- en boswerkers 14 weken uitgevroren geweest. Zij waren dan aangewezen op giften en gaven.

Tegen Kerstmis was er door de schatrijke freules Warin een z.g. bedeling georganiseerd.

TER OVERDENKING

Indien wij in de geschiedenis teruggaan tot de tijdperiode waarin Aristoteles leefde (384–322 vóór Christus) en wiens geschriften de toenmalige wetenschappen geheel omvatten, en wij keren terug tot de 20ste eeuw na Christus, waarin Professor Einstein zijn speciale relativiteitstheorie in 1916-1917 bevestigde tot een algemene, dan constateren wij dat in deze eeuwenperiode een steeds wijzigen-de gedachtegang der beoefenaars van de natuurwetenschap heeft gekenmerkt. En waarin ons wereldbeeld zich onzeker bewoog.

Doch de grootste en tevens diepste omwenteling die de mensheid tot op heden heeft doorgemaakt vindt haar grond geenszins in de relativiteitstheorie. Deze relativiteitstheorie is slechts in finesse – door superieure geesten te peilen.

Toen Copernicus (1473–1543) zijn stelling aangaande de hemellichamen uitwerkte en Galilei Galilec (1564–1642) grondlegger der klassieke mechanica, geheel op eigen initiatief deze speurtocht door het Heelal voortzette en de resultaten hiervan bekend maakte, betekende dit voor het godsdienstige leven niet minder dan een catastrofe.

Het zo vertrouwde beeld van onze moeder Aarde had zich gewijzigd in de onaanvaardbare theorie, dat zij bolvormig was. Dat zij zich bewoog, zich wentelde om haar eigen as en tevens om de Zon!

Dit alles ontketende een heftige oppositie in Kerkelijke instanties tegen deze – toendertijd – absurde en daarom hoogst gevaarlijke leerstelling voor de mensheid.

Doch de eeuwen die hierop volgden hebben langzaam maar zeker de kloof tussen wetenschap en kerkelijk leven gedempt, in dien zin dan dat men thans – in het algemeen – de theorie heeft aanvaard, dat de Aarde bolvormig is, zich beweegt en zich wentelt om haar as en om de Zon. De onfeilbare voorspelling van Zons- en Maanverduistering – om maar enkele details te noemen – hebben hiertoe veel bijgedragen!

Zal dit wereldbeeld – het wereldbeeld van de 20ste eeuw – zich in de komende eeuwen ongerept kunnen handhaven? Hierop zullen wij ontkennend moeten antwoorden. De eeuwen die zijn gepasseerd hebben dit ondubbelzinnig bewezen!

Zoals de geschriften van Aristoteles plaats moesten maken voor de klassieke mechanica, zo moesten deze op haar beurt ruimte afstaan aan de moderne mechanica, de relativiteitstheorie van Professor Einstein..... Doch eens – zij het wellicht na eeuwen – zal óók deze theorie door een andere worden vervangen.

Echter, lang niet alles zal als ballast overboord worden gegooid; uit de erfenis der oude generatie zal de jonge datgene in haar “reistas” meevoeren waarop zij zal voortbouwen.

Wij denken hier in de eerste plaats aan Pythagoras en zijn tafel van vermenigvuldiging. De “P”-stelling die zich ongewijzigd in de leerboeken heeft weten te handhaven, daar deze stelling gegrond-vest is op het apriorisme (absolute waarheid).

En zo spoed de mensheid zich voort op haar eindeloze tocht door de wereldruimte.....

A. Koorn–de Haan.

LADIES AND GENTLEMEN FROM.....IN WHAT- EVER WE ARE!

Gerard Baar

Voor hetzelfde geld waren we 55 jaar geleden niet bevrijd. Vergeten!

Afgelopen bevrijdingsdag kwam er een keur aan vervoersmiddelen door ons dorp waarmee men de oorlog gewonnen of verloren had. Een Engelsman, die met een goed Amerikaans accent een liedjes- en dansshow opvoerde, bijgestaan door een ukelele en een bandre-corder, was vergeten hoe ons dorp heette. En wij maar denken dat we centraal in de wereld staan. Misschien zijn de bevrijders terug, bij toeval door ons dorp gereden.

Een van mijn eerste herinneringen, dacht ik. In 1942 geboren, moet ik op bevrijdingsdag twee-en-half geweest zijn. Mijn hele leven lang heb ik altijd gedacht, dat een buurmeisje door een Canadees uit het water van de Reevaart gered was. Dit omdat ik marcherende soldaten zag, waarvan er eentje de Reevaart in dook om een meisje met een strikje in het haar te redden van de verdrinkingsdood. Mijn buurmeisje leeft nog steeds en ik vroeg haar op deze bevrijdingsdag of zij een keer bijna verdronken was en gered werd door een Canadees die toevallig zag dat zij in het water lag. Haar antwoord was opmerkelijk: "Welnee Gerard, dat was in 1940. Ik ben door een soldaat gered." Dat moet dan een Duitse soldaat geweest zijn, want hij ging of moest na de redding gewoon door. In 1940 zou een Hollands uniform (tenminste na de capitulatie) niet meer getolereerd zijn geweest. En omdat kinderen van 7 jaar om die tijd (half mei) niet in het water vallen vanwege het feit dat het nog geen aan-de waterkant-speelweer is, moet het haast de vijand geweest zijn, die ons buurmeisje gered heeft.

Dat is slikken. Een vijand moet gewoon slecht zijn. Tegen een goed mens vecht je niet. Dat is bij al dat oorlog voeren eindelijk tot óns doorgedrongen. Maar in alle hoeken van de wereld wordt nog steeds gevochten met door ons uitgedokterde wapens, die in de handen van medemensen gedrukt worden om de "HAPPY FEW" in staat te stellen hun leven nog beter te laten worden. Maar niemand van de klieken heeft door dat alles eindig is. Zolang men eten heeft is er dan niets aan de hand. 55 jaar geleden vond een slim jongetje

ergens in 't Gooi een ingegraven koolraap-bergplaats. "Dichtmaken", beval zijn vader. De andere morgen lagen er "tig" koolrapen in de keuken bij de kachel toen het kereltje beneden kwam. De man is dik 60 maar tobt nog steeds met het priemende bevel van zijn vader: "Jij gaat biechten!" De schuld op anderen schuiven is heel makkelijk.

Gemeente Nederhorst den Berg.

L. Burgemeester der gemeente Nederhorst den Berg maakt bekend, dat het voornemen bestaat om ook in deze gemeente

tot verstrekking van een warmen maaltijd

over te gaan, via de Centrale Keuken te Weesp.

Elke portie zal ongeveer $3/4$ Liter groot zijn, terwijl hiervoor de daarvoor door den Distributiedienst aangewezen bonnen moeten worden ingeleverd. De prijs van het eten zal ongeveer f 2.10 per week per persoon bedragen.

Om evenwel te onderzoeken of alhier voldoende porties kunnen worden verstrekt, om dit plan doorgang te doen vinden, verzoek ik een ieder die van deze Centrale Keuken eten wenscht te betrekken, zich daarvoor **schriftelijk op te geven**, onder vermelding van het aantal gezinsleden, bij den burgemeester te Weesp, vóór Dinsdag 19 December 1944.

Nederhorst den Berg, 15 December 1944.

Burgemeester van Nederhorst den Berg,
J. BROUWER, wnd.

De Gemeente Secretaris,
J. KROL.

Overzicht van archieven en klappers betreffende Nederhorst den Berg

Streekarchief voor Gooi & Vechtstreek

adres: Oude Enghweg 23, Hilversum, Postbus 9900, 1201 GM

openingstijden: ma. t/m vr. 13.00-17.00 uur, 's morgens op afspraak

telefoonnummer: 035-6292646

Archieven van:

* betekent dat er een toegang is op het archief in de vorm van een inventaris of plaatsingslijst.

dorpsbestuur, municipaliteit, gemeentebestuur, 1625-1813 *

idem, 1700-1936 *

gemeentebestuur, 1939-c.1968 *

bevolkingsregisters (1830) 1850-1939 (1944) *

burgerlijke stand: geb. 1811-1892, huw. 1811-1912, overl. 1811-1932

oud-rechterlijk archief, 1620-1811 *

notarissen, 1664-1710, 1770-1789 *

Blijkpolder, 1708-1951 *

Broekerpolder, en Heintjesrak- en Broekerpolder, 1762-1950 *

Heintjesrak- en Broekerpolder, -1979

Horn- en Kuijerpolder, 1746-1962 *

Horstermeerpolder, 1612-1980 *

Spiegelpolder, 1779-1979 *

Spiegel- en Blijkpolder, -1979

Ned. Hervormde Gemeente, (1600) 1625-1954 *

DTB's (doop- trouw- en begraafboeken daterend voor 1811) *

doopboeken (hervormd), 1639-1823

dopen rooms-katholiek: tot 1810 behoorden de parochianen tot de
statie Ankeveen (geen DTB aanwezig)

trouwboeken (hervormd), 1639-1823

begraafboeken, 1625-1828

klappers op naam en soort akte van:

Oud-rechterlijk archief (ORA):

3357 deel I (transporten en hypotheke) 1757-1774

3357 deel II (transporten en hypotheke) 1757-1774

3358 (transporten en hypotheke) 1775-1783

3359 (transporten en hypotheke) 1782-1802

3360 (transporten en hypotheke) 1803-1811

3361 deel I (schepenakten) 1577-1655

3361 deel II (schepenakten) 1660-1710

3362, 3363, 3364 (schepenakten) 1722-1773

3365 (schepenakten) 1773-1811

Op de studiezaal bevindt zich de historische bibliotheek. Er wordt naar gestreefd om hierin ook alle (historische) publikaties betreffende Nederhorst den Berg op te nemen.